

Monumentnummer*: 527848

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 06 december 2004
Kadaster deel/nr 82928/1

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Amsterdam	Amsterdam	Noord-Holland

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Amsterdam	R			1844

Omschrijving**

Inleiding

Het gebouw van de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten verrees in 1874-1875 aan de Stadhouderskade naar een eclectisch ontwerp van de toenmalige stadsarchitect B. de Greef (1818-1899). Tegen de oostzijde van de achtergevel is een latere serre-aanbouw geplaatst. In 1954-1958 werd de academie uitgebreid met een aula/expositieruimte, waarvoor G.Th. Rietveld (1888-1964) het ontwerp leverde. De inpandige conciërgewoning bevindt zich in de ZW-hoek van het gebouw. In de achtergevel van het gebouw bevinden zich nog enkele ringen voor de stalling van paarden. In het oostelijk deel van het gebouw bevindt zich een kelder met kleibakken. Het centrale trappenhuis heeft een groot venster in de achterwand; hierin bevond zich een glas-in-loodraam uit 1930 naar een ontwerp van Jaap Weyand. Dit raam ligt thans opgeslagen.

Omschrijving

Het zeven traveeën tellende academiegebouw is opgetrokken op een samengestelde rechthoekige plattegrond met bakstenen gevels op een hardstenen plint. Het gebouw bestaat uit een beletage, een verdieping en een kapverdieping, onder een samenstel van schild- en zadeldaken gedekt met grijze pannen. Aan de linkerzijde bevindt zich een kelderruimte, waarin nog een stenen kuip met kleibakken, in oorsprong ten behoeve van het kunstonderricht. De indeling van de voorgevel is geheel symmetrisch met een centrale toegang in de middenrisaliet en met ter weerszijden drie vensters, gescheiden door bakstenen lisenen. De beletage wordt van de verdieping gescheiden door een hardstenen lijst; de afsluiting van de gevel bestaat uit een houten kroonlijst, gedragen door telkens drie consoles boven de vensters, waartussen guirlandes zijn aangebracht. Op de hoeklisenen en de lisenen van de middenrisaliet staan neo-

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister
** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument
Datum van downloaden 19 april 2024

classicistische vazen van zink. De middenrisaliet wordt afgesloten door een driehoekig fronton. In het metselwerk horizontale banden boven de hardstenen plint, en verdiepte en risalerende velden in muurvlakken en lisenen. De driedelige bijna vierkante vensters op de beletage hebben een twintigruits onderverdeling en colonetten bij de middelste raamstijlen. De atelierramen op de verdieping zijn getoogd en voorzien van een geprofileerde omlijsting met acroteria op de hoeken. Onder de ramen zet de driedeling zich voort in panelen van stucwerk, voorzien van bustes van de zes (eigenlijk zeven) Vrije Kunsten. In de middenrisaliet bevindt zich de toegang tot de centrale hal, uitgevoerd met een bronzen beplating, waarop de beeltenissen van een man en een vrouw staan afgebeeld. Op de begane grond en de verdieping bevinden zich ateliers. De ateliers in de kapverdieping hebben grote dakramen aan de noordzijde. Het in 1926 vernieuwde trappenhuis bevat een bordestrap en een groot verticaal venster in de achtergevel. Tot het eerste bordes zijn de treden van natuursteen; het vervolg van de trap heeft houten treden. In de hal bevindt zich een gedenksteen met de namen van de opeenvolgende directeurs van de voormalige Rijksacademie. De achtergevel is thans gepleisterd en heeft meest zes- en vierruits vensters met tweeruits bovenlicht. Aan de oostzijde bevindt zich een aanbouw met samengesteld dak met lichtkap. In deze serre-aanbouw verder hoge dubbele openslaande tuindeuren met ladderramen en grote bovenlichten en een recente tegelvloer in zwarte en witte tegels, uitgevoerd door de Amerikaanse kunstenaar Soll Lewit. De Rietveld-aanbouw tegen het midden van de achtergevel was oorspronkelijk als expositieruimte in gebruik en is over de gehele lengte voorzien van lichtkappen, waaronder houten lamellen het licht verstrooien. De Rietveld-aanbouw heeft een samengestelde rechthoekige plattegrond. De westelijke gevel heeft de entree in glasgevel met stalen roeden. Een deel van de plafonddekking is uitgevoerd met matglas. De conciërgewoning bevindt zich in het hoofdgebouw ten westen van de Rietveld-aanbouw en is drie traveeën breed.

Waardering

De Rijksacademie voor Beeldende Kunsten is wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde van algemeen belang als gaaf bewaard en representatief voorbeeld van classicistisch geïnspireerde eclectische bouwkunst en tevens als specifiek voor het kunstonderwijs opgericht bouwwerk. Het was destijds de eerste als zodanig gebouwde 'Rijks-Academie van Beeldende Kunsten tot hogere opleiding van kunstenaars bestemd' in Nederland. Tevens van belang in het oeuvre van stadsarchitect B. de Greef.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Cultuur, gezondheid en wetenschap	Onderwijs en wetenschap	Kunstacademie